

Perusopetuksen yleisten tavoitteiden ja tuntijaon uudistustyöryhmälle

VIESTINTÄ JA MEDIATAITO

Opetusneuvos Pirjo Sinko ja opetusneuvos Mikko Hartikainen

Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuden tehtävä yleissivistyksen kokonaisuudessa

Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuus tukee monipuolisesti Valtioneuvoston asetuksen (1435/2001) perusopetuksen yleisten tavoitteiden toteutumista. Aihekokonaisuuden tehtävänä on osaltaan ohjata oppilaiden kasvua tasapainoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja kriittisesti ympäristöään arvioiviksi yhteiskunnan jäseniksi. Viestinnän ja mediataitojen hallinnalla on myös keskeinen merkitys aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisessa. Tarpeellisina tietoina ja taitoina asetuksessa linjataan muun muassa, että opetuksen tulee antaa laajan yleissivistyksen perusta sekä aineksia ja virikkeitä maailmankuvan avartumiseen ja syvenemiseen. Aihekokonaisuuden opetus tukee oppilaiden ajattelun ja viestinnän taitojen kehittymistä, ja oppilaiden tieto- ja viestintätekniikan hallintataitoja. Mediakasvatus tarjoaa myös esteettisiä kokemuksia ja elämyksiä kulttuurien eri aloilta sekä mahdollisuuksia kehittää käden taitoja ja luovuutta. Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuden merkitys näiden tietojen ja taitojen oppimisessa on keskeinen.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintätaitojen kehittämisessä painotetaan osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Mediataitoja tulee harjoitella sekä viestien vastaanottajana että tuottajana.

Aihekokonaisuuden keskeinen tavoite on, että oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja vastuullisesti sekä tulkitsemaan muiden viestintää. Oppilasta ohjataan kehittämään tiedonhallintataitojaan sekä vertailemaan ja hyödyntämään hankkimaansa tietoa. Hän oppii suhtautumaan kriittisesti median sisältöihin ja pohtimaan eettisiä ja esteettisiä arvoja viestinnässä. Median tuottamisen, välittämisen ja tarkoituksenmukaisen käytön oppiminen ovat myös aihekokonaisuuden tavoitteita. Aihekokonaisuuden opiskelu harjaannuttaa oppilasta käyttämään viestintää ja mediaa tiedonhankinnassa ja -välittämisessä sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Viestintä ja mediataidot kuuluvat luonnollisesti kaikkeen opetukseen eri tiedonalojen näkökulmia painottaen. Nykyisessä opetussuunnitelmassa se on kirjoitettu erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden ja kuvataiteen sekä historian ja yhteiskuntaopin oppimääriin. Myös esimerkiksi englannin kielen ja muiden vieraiden kielten, maantiedon ja musiikin oppimäärissä sekä tietotekniikassa on runsaasti liittymäkohtia mediakasvatukseen, joita ei vielä kaikilta osin hyödynnetä opetuksen eheyttämisessä ja koulun toimintakulttuurissa.

Aihekokonaisuuteen kytkeytyy oppimiselle välttämättömiä avaintaitoja, jotka tarjoavat opetuksen eheyttämiseksi ja koulun käytäntöjen kehittämiseksi monia mahdollisuuksia. Hyvät viestintä- ja mediataidot ovat erilaisten ilmiöiden monipuolista tarkastelua, vuorovaikutusta, ilmaisua ja ymmärtämistä oppilaan kehitysvaihe huomioiden. Viestintä ja mediataidot -aihekokonaisuus tarjoaa erinomaisen kanavan lasten ja nuorten kulttuurille, kuulemiselle, vaikuttamiselle ja osallisuudelle koulun arjessa.

Viestintä ja mediataidoilla on mediavälitteisessä arjessa ja yhteiskunnassa yhä keskeisempi rooli. Mediataidot on nähty aikamme kansalaistaitoina (OPM, 2007), jotka ovat osa elämänhallintaa. Liikenne- ja viestintäministeriön lasten ja nuorten mediafoorumin työryhmä määritteli mediataitojen koostuvan kriittisestä, sosiaalisesta ja luovasta mediaosaamisesta. Kaikkien kolmen dimension perustana on monipuolinen teknis-käytännöllinen osaaminen. Mediakasvatukseen kuuluu analyttis-kriittiset taidot, sisällön tuottaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Lisäksi mediakasvatukseen liittyy myös lastensuojelullisia näkökulmia, turvataitoja ja mediaoikeudellista sisältöä. Suomessa Lastensuojelullista näkökulmaa on lähestytty proaktiiviseksi, ennen kaikkea valtavan mediakasvatuksen keinoin.

Digitaaliset taidot ovat yksi Euroopan parlamentin ja neuvoston elinikäisen oppimisen avaintaidoista (2006/962/EY). Sen mukaan digitaalisiin taitoihin kuuluu tietoyhteiskunnan teknologian hallinta ja kriittinen käyttö työssä, vapaa-aikana ja viestinnässä. Digitaalinen osaaminen edellyttää vankkoja tietoja tietoyhteiskunnan teknologian olemuksesta, asemasta ja mahdollisuuksista arkiyhteyksissä sekä yksityis- ja sosiaalisessa elämässä että työssä. Tarvittaviin digitaalisiin taitoihin kuuluu kyky hakea, kerätä ja käsitellä tietoa ja käyttää sitä kriittisellä ja systemaattisella tavalla arvioiden tiedon merkityksellisyyttä ja erottaen todellisen ja näennäistiedon. Lisäksi yksilöiden pitäisi kyetä käyttämään tietoyhteiskunnan teknologiaa kriittisen ajattelun, luovuuden ja innovaatiotoiminnan tukena. Tietoyhteiskunnan teknologian käyttäminen edellyttää kriittistä ja harkitsevaa asennetta saatavilla olevaan tietoon ja interaktiivisten välineiden vastuullista käyttöä. Lisäksi kiinnostus osallistua kulttuurisiin, sosiaalisiin ja/tai ammatillisiin yhteisöihin ja verkkoihin tukee tätä perustaitoa.

Aihekokonaisuus edellisissä opetussuunnitelmien perusteissa ja niiden aseman kehittyminen

Peruskoulun alkaessa 1970-luvulla puhuttiin joukkotiedotuskasvatuksesta, joka oli jo tuolloin yhtenä aihekokonaisuutena mukana opetussuunnitelmassa. Voidaan perustellusti sanoa, että Suomi oli joukkotiedotuskasvatuksen edelläkävijöitä. Suomi valmisteli Unescolle joukkotiedotuskasvatusohjelman vuonna 1978 (Sirikka Minkkinen). Myös osassa opettajankoulutusta joukkotiedotuskasvatus otettiin huomioon jo 1970-luvulla. Se tuli yhdeksi äidinkielen ja kuvaamataidon opetuksen osa-alueeksi ja myös historian ja yhteiskuntaopin opetus otti sen huomioon.

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa 1985 määriteltiin opetusta ja koulun toimintaa ohjaavat toimintaperiaatteet. Joukkotiedotuskasvatus oli edelleen mukana aihekokonaisuuksissa. Se huomioitiin tuolloin useiden oppiaineiden opetussuunnitelmissa (mm. historia ja yhteiskuntaoppi, kuvaamataito, kotitalous).

Vuoden 1994 peruskoulun opetussuunnitelman perusteisiin kirjattiin aihekokonaisuuksia, joista viestintäkasvatus jatkoi joukkotiedotuskasvatuksen traditiota. Perusteissa mainitut aihekokonaisuudet eivät kuitenkaan olleet koulutuksen järjestäjiä velvoittavia.

Viestintäkasvatus oli käsitteenä laajempi kuin joukkotiedotuskasvatus. Tietotekniikan käyttötaito oli silti vielä oma erillinen aihekokonaisuutensa viestintäkasvatuksen rinnalla.

Vuoden 1994 peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa viestintäkasvatuksen nähtiin rakentuvan sekä ilmaisu- että mediakasvatuksesta. Oppija kuvattiin oppimistapahtuman subjektina ja toimijana; viestijänä, viestin vastaanottajana ja oman mediasuhteensa rakentaja. Viestintäkasvatus tuki oppilaan roolia ilmaisijana, kokijana, tiedonhankkijana, tutkijana sekä viestintäympäristöön osallistujana ja vaikuttajana. Viestintäkasvatus määriteltiin minän ja maailman väliseksi suhteeksi (Härkönen). Perusteissa puhuttiin myös ensi kertaa mediateksteistä ja kuvaviestinnästä. Mediakasvatuksen runkoaineiksi nimettiin äidinkieli ja kuvaamataito, mutta yhtymäkohtia moniin muihinkin aineisiin korostettiin. Opettajat saivat tuolloin laajasti täydennyskoulutusta viestintäkasvatuksesta. Opetushallitus laati myös aihekokonaisuudesta opetuksen oppaan. 1990 -luvulla syntyi myös viestintäkasvatukseen painottuneita ala- ja yläasteita.

Vuoden 2004 peruskoulun opetussuunnitelman perusteita laadittaessa median kulttuurisesta ja yhteiskunnallisesta roolista vallitsi laaja konsensus. Termiä mediakasvatus ei voitu kuitenkaan käyttää, koska kasvatus-loppuisten sanojen käytöstä luovuttiin aihekokonaisuuksissa. Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuteen sisällytettiin myös tiedonhallintataidot, jotka ovat oppimaan oppimisen perustaitoina yleissivistyksen ydintä.

Nykyisessä viestintä ja mediataito -aihekokonaisuudessa korostuu aikaisempaa enemmän osallistuva, vuorovaikutuksellinen ja yhteisöllinen viestintä sekä mediakriittisyys. Nimi viestintä ja mediataito on käsitteenä ongelmallinen, koska se poikkeaa lukion pitkälti samansisältöisestä aihekokonaisuudesta viestintä- ja mediaosaaminen. Myöskään mediakasvatusta määrittävät käsitteet eivät vielä ole täysin vakiintuneet. Alan tutkimuksen piirissä niistä vallitsee erilaisia näkemyksiä, rajauksia ja painotuksia.

2000-luvulla mediakasvatuksen asema on edelleen vahvistunut yleissivistävässä koulussa. Sen merkitystä korostetaan keskeisten perustaitojen yhteyksissä: tiedonhankinnassa ja -tuottamisessa, vuorovaikutussuhteissa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä. Yhteisöllisen median läpimurto on tapahtunut 2004 opetussuunnitelman perusteiden laatimisen jälkeen. Tekstuaalisesta yksilöotteisuudesta on näin siirrytty yhä voimakkaammin rinnakkaisiin mediamuotoihin, joita ovat kieli, kuva, ääni, musiikki ja kehollisuus.

Opetussuunnitelmaseurannan tuottama tieto aihekokonaisuuden toteutumisesta

Ainekohtaisessa äidinkielen ja kirjallisuuden ops-analyyssissä kävi ilmi, että viestintä ja mediataidot ovat aihekokonaisuuksista parhaiten esillä, koska ne ovat oppiaineen keskeistä ydintä. Oppiaineen tavoitteissa ja sisällöissä viestintä ja mediataidot näkyvät melko hyvin.

Kuvataiteen opetussuunnitelmissa huomioidaan perusteiden mukaisesti aiempaa enemmän viestintään ja mediataitoihin liittyvät tavoitteet. Myös aihekokonaisuus on erikseen huomioitu suurimmassa osassa tarkastelluista kuvataiteen paikallisissa opetussuunnitelmissa. Median painoarvon kasvu kuvataiteen opetussuunnitelmassa liittyy mediakulttuurin visualisoitumiseen.

Yhteiskuntaopin ainekohtaisessa ops-analyyssissä ja ns. Hämeenlinna-prosessissa ilmeni viestintä- ja mediataitojen aiempaa korostuneempi kytkeytyminen oppiaineen tavoitteisiin,

sisältöihin ja menetelmiin. Yhteiskuntaopin opetuksen lähtökohtana on jatkuva median seuraaminen ja sen kautta nousevien ajankohtaisten yhteiskunnallisten, taloudellisten ja poliittisten ilmiöiden ja tapahtumien analysoiminen, syventäminen sekä tiedonhankinta ja -hallinta. Mediataidot ovat yhteiskunnallisen osaamisen ja vaikuttamisen perustaitoja, jotka puolestaan ovat yhteiskuntaopin opetuksen ydinalueita.

Kansainvälistä vertailua

Euroopan komission medialukutaitoselvityksen (EAVI, 2009) tuloksista uutisoitiin marraskuussa 2009, että Suomi on medialukutaidon kärkimaa Euroopassa. Tutkimuksessa, jossa pyritään selvittämään kolmiportaisella asteikolla (perustaso, keskitaso, edistynyt taso) digitaalisen lukutaidon taso jokaisessa EU-maassa, vasta testattiin medialukutaidon arviointikriteerejä. Testauksessa eriteltiin sekä yksilöllisiä taitoja ja osaamista että ympäristöllisiä tekijöitä. Nyt arvioitujen oppilaiden tietotekniset taidot osoittautuivat olevan keskitasoa. Maakohtaisen mediakasvatuksen ympäristötekijöiden kuvauksesta Suomi sai hyvät pisteet. Maakuvaukset tehtiin kussakin EU-maassa, mutta pisteytettiin tutkimusryhmässä. Arvioitavat yksilölliset taidot tulevat kriittisen ymmärtämisen ja vuorovaikutukseen liittyvistä indikaattoreista, mutta kriteeristö on vasta kehitteillä. Ympäristölliset tekijät perustuivat median saatavuuden mittareihin, opetussuunnitelmien sekä eri toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan ja mediatalojen toiminnan arvioimiseen. Suomen heikoin kohta ympäristötekijöissä on mediakasvatuksen osalta opettajien peruskoulutus sekä virassa olevien opettajien täydennyskoulutuksen koordinoimattomuus.

Yhteiskunnallisen keskustelun keskeiset viestit

Mediakulttuurin ansiosta nykylapset ja -nuoret ovat yhä monilukutaitoisempia. He lukevat luontevasti tekstin ohella visuaalisia viestejä ja liikkuvaa kuvaa. Kyse ei ole yksinomaan tekstimaailmojen erkaantumisesta vaan kuilusta erilaisten elämismaailmojen välillä (Pohjola). Lasten ja nuorten toiminta mediaympäristöissä tuottaa paljon informaalia ja nonformaalia oppimista, jota koulun tulisi hyödyntää ja tukea. Näin vahvistettaisiin oppimaan oppimisen taitoja ja motivaatiota. Riittäviä viestintä ja mediataitoja ei kuitenkaan saavuteta yksistään itsenäisesti mediassa toimien, vaan niiden kehittäminen olisi otettava nykyistä kokonaisvaltaisemmin perusopetuksen kasvatukselliseksi haasteeksi.

Mediataitojen opiskeluun tulisi kytkeä entistä vahvemmin eettinen kasvatus, arvojen pohdinta ja kriittisen ajattelun kehittäminen (koulusurmat, katastrofiuutisointi). Suuri ja yksipuolinen median käyttö voi uhata lasten ja nuorten terveyttä ja sosiaalista kanssakäymistä (netti- ja peliriippuvuus, kiusaaminen). Lapsen käsitys yksityisestä ja julkisesta viestinnästä voi myös olla virheellinen, mistä saattaa seurata vakavia ongelmia. Lasten ja nuorten erilainen toiminta verkko- ja mobiiliympäristöissä edellyttää aikuisilta tietoa, yhteistyötä ja aikaa. ”Ruutu-aikaa” rajoittavat vanhemmat ovat yleensä korkeammin koulutettuja. Heillä on tutkimuksen mukaan vahvemmat kasvatukselliset tavoitteet ja periaatteet kuin sallivilla vanhemmilla. (Viestintävirasto).

On nähtävissä uhka eriarvoistavan digitaalisen kuilun syvenemisestä, jos mediakasvatus jää yhä suuremmissa määrin kodeissa ja vapaa-ajalla toteutuvan oppimisen varaan. Yhteiskunnallisessa keskustelussa on kannettu huolta siitä, ettei yleissivistävän koulun mediakasvatus tarjoa riittäviä tietoyhteiskunnan teknologian edellyttämiä tietoja ja taitoja.

Koulun ja vapaa-ajan tekstimaailmat ovat erkaantuneet niin, että on jopa vaara että koulu syrjäytyy (Luukka). Koulun tulisikin ottaa paremmin huomioon muuttuva mediaympäristö, se maailma johon oppilaat valmistuvat.

Osa opettajista kokee mediataitojen opettamisen vaikeana. Opettajien tietotekniset taidot eivät ole riittävät, osaa opettajista niiden hankkiminen ei myöskään kiinnosta. Tutkimuksen mukaan $\frac{3}{4}$ yläkoulun kielen- ja äidinkielenopettajista ei osaa eikä edes halua oppia käyttämään erilaisia verkkosovelluksia. Opettajat kokevat, ettei heillä ole aikaa tai heidän ei tarvitse osata käyttää yläkouluikäisten suosimia verkkosovelluksia (Luukka). Mediakasvatuksen täydennyskoulutusta on viime vuosina ollut runsaasti tarjolla, mutta se aina vedä. Oppilaiden digitaalisen ja mobiilin median edellyttämät viestintä- ja tietotekniset taidot ovat usein monipuolisemmat kuin opettajien. Yleistäen pojat ovat kiinnostuneita mediaopetuksen teknisestä ja toiminnallisesta ulottuvuudesta.

Median moninaiset ja uudistuvat muodot ovat ennen kaikkea luovuuden, osallistumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen ja oppimisen tehokas väline. Verkkomediat ovat laajentaneet lasten ja nuorten toimintaympäristöjä ja niihin liittyviä sosiaalisia suhteita. Tieto- ja viestintätekniikka ja verkon yhteisölliset työkalut mahdollistavat erilaisten mediaesitysten monipuolisen tuottamisen ja jakamisen. Mediakasvatuksen tulisikin toimia ennen kaikkea kulttuuria uudistavana, lasten ja nuorten äänen, luovuuden ja ilmaisun kanavana. Sosiaalinen media haastaa osallistumiseen synnyttäen oppimisen kulttuuria, jossa koulun tulee olla mukana.

Loppupäätelmiä

Laajaan mediakasvatuksen alueeseen kuuluu kriittinen medialukutaito, luova sisällön tuottaminen, tiedonhallinta, tekninen osaaminen, osallistuminen, vaikuttaminen, vertaisoppiminen, sosiaalinen kanssakäyminen sekä mediasta nauttiminen ja hyötyminen. Mediakasvatuksen aloittamiselle ei ole alaikäraja. Se kuuluu varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja liittyy elinikäisen oppimisen päämääriin. Medialukutaitoa on jo ennen lukutaitoa.

Mediakasvatuksen tulisi kuulua kaikkien oppilaiden opetukseen ja mediataitojen suunnitelma tulisi rakentaa selkeäksi oppimispoluksi esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen. Nykyinen opetussuunnitelma toteutuu mediakasvatuksen osalta erittäin epätasaisesti. Useilla kouluilla ei ole tarpeeksi tieto- ja viestintätekniikkaa käytettävissään (6 konetta/oppilas keskiarvo). Onnistunut mediakasvatus on yhteistyötä koulun sisällä oppiaineiden, opettajien ja oppilaiden välillä, mutta myös kotien ja median kanssa. Sen toteuttaminen vaatii yhteissuunnittelua ja sille varattua aikaa.

Mediakasvatusta ei ole syytä lokeroida omaksi oppiaineeksi, sillä se on luonteeltaan integratiivinen. Äidinkielen ja kirjallisuuden, kuvataiteen ja yhteiskuntaopin lisäksi myös muiden oppiaineiden opetussuunnitelmiin tulisi kirjata nykyistä yksiselitteisemmin mediakasvatuksellisia tavoitteita. Mediakasvatuksen toteuttamiseen opettajien ja oppiaineiden yhteistyönä tulisi raivata tilaa tuntijaossa. Nyt se ei toteudu kaikilta osin niin kuin opetussuunnitelman perusteet edellyttävät. Laadukkaan mediakasvatuksen esteitä ovat myös opettajien vaihtelevat taidot ja kiinnostuksen puute. Myös kodit tarvitsevat koulun tukea mediakasvatuksessa ja yhteistyön muotoja tulisi edelleen kehittää myös tällä alueella.

Mediakasvatuksessa korostuu kulttuurin multimodaalinen luonne; tekstuaalisesta yksilotteisuudesta on siirrytty rinnakkaisiin esittämisen muotoihin, joita kielen rinnalla ovat kuvat, äänet, musiikki ja kehollisuus. Mediamuotojen multimodaalinen olemus tuleekin huomioida nykyistä paremmin pohdittaessa tulevaisuuden koulun mediakasvatuksen kokonaisuutta. Median ilmiöiden opetus tulisi rakentaa hyödyntämällä nykyistä kokonaisvaltaisemmin eri tiedonalojen välistä yhteistyötä, sosiaalisen median, osallisuuden ja verkkoympäristön pedagogisia mahdollisuuksia. Näkyvissä oleva suuntaus, jossa tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäviä pedagogisia sovelluksia kehitellään omissa työryhmissä erillään kulttuuris-yhteiskunnallista näkökulmaa painottavista mediakasvatushankkeista, ei ole hedelmällinen. Myös seuraavissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa nämä kaksi lähestymistapaa on nähtävä yhtenä kokonaisuutena, koska lasten ja nuorten maailmassa ne eivät ole erilliset.

Lähteet:

Ehdotus toimenpideohjelmaksi mediataitojen ja –osaamisen kehittämiseksi osana kansalais- ja tietoyhteiskuntataitojen edistämistä. OPM:n työryhmämuistioita 2007:29

Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista (2006/962/EY), 18.12.2006, [Euroopan unionin virallinen lehti 30.12.2006](#)

Haasio, Ari ja Haasio, Minna: Pulpetit virtuaalivirrassa. 2008

Hämeenlinna-prosessi 2008. Opetushallituksen ja Hämeenlinnan kaupungin opetussuunnitelmayhteistyö. Historian ja yhteiskuntaopin oppiaineet sekä aihekokonaisuudet em. oppiaineiden opetuksessa. 2008

Härkönen, Ritva-Sini: Viestintä ja kasvatus. Opetushallitus.1994

Kotilainen, Sirkku: Viestintäkasvatus perusopetuksessa. Tampereen yliopiston opettajakoulutuslaitoksen julkaisuja A22. 2000

Kotilainen, Sirkku: Kohti viestintäkompetenssia, TYT. 2002

Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Liikenne- ja viestintäministeriö, Lasten ja nuorten mediafoorumi. 2008

Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriön julkaisu 5/2005 (Kotilainen – Sintonen)

Mediakasvatus esi- ja alkuopetuksessa. Kerhokeskus. 2009

Mediakasvatus suomalaisperheissä 2009. Viestintäviraston julkaisu 11/2009

Luukka, Minna-Riitta: Maailma muuttuu, mitä tekee koulu? Jyväskylän yliopisto. 2009

Nyyssölä, Kari: Mediakulttuuri oppimisympäristönä. Opetushallitus. 2008

Opetussuunnitelma-analyysi. Vuoden 2004 opetussuunnitelman toteuttamisen seuranta. Opetushallitus. 2009

Pohjola, Kirsi ja Johnson, Elina: Lasten mediakulttuuri ja koulu vuoropuheluun. Jyväskylän yliopisto, KTL. 2009

Pohjola, Kirsi: Koulu ei ymmärrä lasten mediakulttuuria, Vieraskynä, Pääkirjoitus-osasto, Helsingin Sanomat, 22.12.2009

[Study on Assessment Criteria for Media Literacy Levels](#) - A comprehensive view of the concept of media literacy and an understanding of how media literacy level in Europe should be assessed (2009) EAVI Consortium (including European Association for Viewers' Interests (EAVI), CLEMI, Universitat Autònoma de Barcelona, Université Catholique de Louvain and the University of Tampere) in 2009.